

Intervju s grofom Nikolausom Draskovicem

Razgovarao

MILIVOJ DRETAR

Povijest velikaške obitelji Drašković seže u srednji vijek kada se javljaju kao niže plemstvo u Dalmatinskoj zagori, a potom i u Lici. Krajem 15. stoljeća spominju se u Morduškom urbaru kao vlasnici sedam kmetskih gazdinstava. U prvoj polovini 16. stoljeća Bartol Drašković drži svoje sjelo u Bilini kod Knina, a početkom 1527. godine sudjeluje na cetingradskom saboru pri izboru Ferdinanda Habsburškog za hrvatsko-ugarskog kralja. Pred sve češćim osmanskim upadima, Bartol seli sjevernije, u Pokuplje. Uz pomoć ženidbenih i rodbinskih veza, Draškovići sve više sudjeluju u društvenom životu, ističu se kao vješti ratnici, političari, crkveni dostojanstvenici, velikaši. Godine 1567. dobivaju barunsku titulu, a dvije godine kasnije stječu dvorac Trakošćan u Hrvatskom zagorju. Tijekom sljedećeg stoljeća preuzimaju mnoge posjede na sjeverozapadu Hrvatske, poput Klenovnika, Božjakovine, Medvedgrada, Bisaga, Brezovicu, Vinicu i mnoge druge. Obitelj Drašković dala je četiri hrvatska bana, a Ivan III. stekao je uz bansku čast i titulu grofa (1631.). Jedini je Hrvat koji je vršio dužnost ugarskog palatina. Osim bana, Draškovići su imenovani na visoke položaje na kraljevskom dvoru, za biskupe i kardinale, vojne zapovjednike.

Po izumiranju lokalnih plemića Szekelya, Draškovići tijekom 17. stoljeća dolaze u posjed podravskih sela Velikog i Malog Bukovca, a potom i Svetog Petra, Globočeca, Kutnjaka, Torčeca. Velikobukovečko gospodarstvo stoljećima je slo-

vilo kao uzorno uređeni posjed, a grofovi Drašković cijenjeni su kao dobročinitelji. U Velikom Bukovcu sagradili su obiteljski dvorac te župnu crkvu sv. Franje Asiškog. Posjed je agrarnom reformom bitno smanjen nakon Prvog svjetskog rata, a već tijekom Drugog svjetskog rata ne funkcionira kao prije. U jeku rata, zadnji vlasnik grof Pavao sa suprugom Elizom i djecom napušta Bukovec i nikad se više nije vratio u Hrvatsku. Dvorac je opljačkan, a posjed je preuzela država. Tek 1992. godine tadašnja Općina Ludbreg vratila je dvorac u Velikom Bukovcu Draškovićima. Bio je to prvi dvorac u Hrvatskoj vraćen nekom predratnom vlasniku. Današnji vlasnik je grof Nikolaus Drasković kojem je prebivalište u Austriji, ali često dolazi u Hrvatsku.

Gospodine Draškoviću, možete li se ukratko predstaviti u nekoliko rečenica?

Rođen sam 1968. godine u Beču. Studirao sam šumarstvo i poduzetništvo u Austriji i SAD-u. Oženjen sam Rulom s kojom imam troje djece: Ivana Alexandra, Marie Alisar i Carla. U Austriji vodim našu tvrtku koja se bavi proizvodnjom i distribucijom energije te naš obiteljski posjed u Güssingu, u Gradišću. Zbog mnogih obaveza nemam baš dovoljno vremena za svoje hobije, ali uživam u sportu (skijanje, tenis i vaterpolo), lovu i putovanjima.

Potječete iz stare velikaške obitelji Drašković. Koliko Draškovića živi u Europi? Gdje žive danas?

Po usponu komunista u Jugoslaviji, Mađarskoj i Čehoslovačkoj nakon Drugog svjetskog rata, većina članova obitelji je bila prisiljena otići čime su izgubili posjede u tim državama. Srećom, moja grana obitelji je posjedovala imanje u Austriji, u Gradišću, koje je bilo teško devastirano nakon deset godina sovjetske okupacije, ali je opstalo kao baza za pomoć prognanima iz obitelji. Zbog lišavanja imovine i položaja, mnogi su se morali nositi s teškim okolnostima u kojima su odlučili ne vjenčati se ili ne imati djecu jer ih ne bi mogli odgovoriti na odgovarajući način. Od sedmorice mladića nakon završetka rata, samo su se trojica oženila, a od njih je dvoje imalo sinove. Draškovića nikad nije bilo mnogo pa je ovime nastala velika rupa u obiteljskom stablu. Danas nas je oko petnaestak s mnogim rođacima, rasuti smo između Austrije, Mađarske, Švicarske, SAD-a i Argentine.

Kako danas gledate na svoje obiteljske pretke? Na njihovu ulogu u hrvatskoj povijesti i kulturi?

Moji su predci imali veliku važnost u hrvatskoj povijesti. Najprije u upravi i

vojnim poslovima, osobito u borbama s Osmanlijama. Kasnije u kulturnom, političkom i ekonomskom životu.

Dvorac u Velikom Bukovcu sagrađen je sredinom 18. stoljeća. Vi ste mu jedini vlasnik?

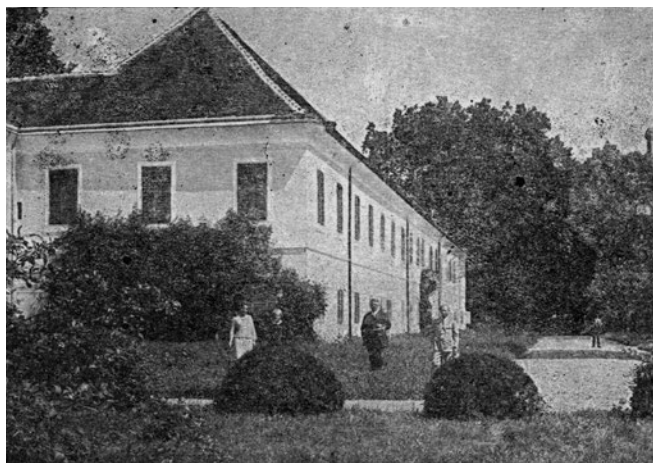
Po smrti mog oca Karla 2019. godine, ja sam postao vlasnikom. Ali na njega gledam više kao na obiteljski posjed, a ne individualno vlasništvo.

Razdoblje Drugog svjetskog rata bilo je izrazito teško na širem ludbreškom području. Koliko su Vam poznate činjenice što se ovdje događalo tijekom ratnih godina? Što se, prema obiteljskoj predaji, točno zbilo u proljeće 1945. kada su Vaš djed, otac i ostatak obitelji napustili posjed i Hrvatsku?

Moj djed Pavao koji je bio vlasnik posjeda tada je živio između Gradišća i Bukovca. Putovati u doba rata bilo je izrazito teško i bile su potrebne mnoge propusnice i pristojbe za prelazak iz NDH u Mađarsku ili 3. Reich, a prema kraju rata to je postalo nemoguće. Mislim da je djed zadnji put posjetio Bukovec 1943., možda jednom 1944., a potom mu više nikad nije dozvoljeno da

Sl. 1. Dvorac u Velikom Bukovcu danas (snimio: M. Dretrar)

Sl. 2. Draškovići na staroj fotografiji ispred dvorca 1933. godine

se vrati, iako je jako volio Veliki Bukovec. Moj je otac u to vrijeme studirao u Beču, stoga u proljeće 1945. Draškovića više nije bilo u Bukovcu. Unatoč tome, farma, destilerija, elektrana i mlin su još bili u punom pogonu, pretpostavljam i uz pomoć ratnih zarobljenika. Upravitelj posjeda, g. Schulte je držao sve pod kontrolom, no unatoč tome nemamo informacija što se točno zbilo u danima kada su partizani došli i preuzeli vlast. Dvorac je opljačkan od vojnika, kao i od nekih lokalaca. Zadnjih godina više puta su nam ponudeni neki predmeti na otkup, a koji su očito pripadali dvorcu.

Jeste li uspjeli nešto spasiti iz Velikog Bukovca prije napuštanja?

Ništa osim nekoliko slika i uspomena. Sav namještaj, a žalosno, i sve obiteljske slike su ukradene. Nekoliko predmeta je izloženo u Muzeju za umjetnost i obrt u

Zagrebu, a mnogo više se čuva u muzejskom depou za restauraciju.

Kako je bilo za vrijeme Jugoslavije? Je li Vaša obitelj bila informirana o stanju dvorca i ostalih posjeda u razdoblju 1945. – 1990.?

Moj se otac trudio održati kontakt s ljudima i vlastima u Velikom Bukovcu nakon rata. Ranih 1970-ih dva ili tri puta smo posjetili Bukovec tijekom nogometnih utakmica momčadi iz našeg grada protiv ekipe iz NK u Bukovcu. Dvorac je tada bio škola i sjećam se kabineta biologije na prvom katu koji je bio pun prepariranih životinja i trofeja mog djeda. To su bili moji prvi posjeti Bukovcu. Sjećam se svete mise kada su sanduci s posmrtnih ostacima mog pradjeda i prabake premješteni iz kapele u Križančiji u župnu crkvu u Velikom Bukovcu gdje su potom pokopani.

Sl. 3. Grof Nikolaus Draskovic (izvor: Agroklub)

Što su Draškovići izgubili tijekom nacionalizacije?

Komunisti su od tri obiteljske grane ukrali veliko bogatstvo. Riječ je o tri dvorca, više kuća i mnogim umjetničkim vrijednostima, ali najviše su vrijedili posjedi, šume i poljoprivredna zemljišta u Slavoniji. Istina, sve je to već bilo reducirano agrarnom reformom, ali ono što je ostalo poslije 1945. je više tisuća hektara zemlje koja je i dalje pretežno u vlasništvu države.

Veliki Bukovec je prvi dvorac u Hrvatskoj vraćen nekom plemiću. Kako je izgledao proces povratka? Je li bilo problema s time?

Ludbreški načelnik vratio je dvorac mom ocu ranih 1990-ih. Dvorac je već tada bio u lošem stanju i prazan – godinama je služio kao skladište košara te je počeo drastično propadati. Na prvi pogled, bila je to *win-win* situacija – vlasti su se riješile problema, a mi smo dobili bazu za započeti uspješnu obiteljsku priču u Hrvatskoj. Mnogi su savjetnici upozorili mog oca da je dvorac »rupa bez dna« što se kasnije žalost i potvrdilo. Od preuzimanja dvorca svake smo godine uložili veliki novac za popravke i renovaciju, a svemu tome se kraj uopće ne nazire. U trenutku darovnice, dvorac je praktički već bio ruševina.

Dvorac je prije rata izgledao kao muzej, pun namještaja, trofeja, slika, oružja, knjižnica. Ponekad se na aukcijskim prodajama pojave i ti predmeti. Kako gledate na to?

Dosad baš i nismo primijetili da predmete iz samog dvorca prodaju. No, ukoliko se pojave, molimo da nam javite – rado bismo ih otkupili i vratili natrag. Dosad smo u Bukovec donijeli nekoliko predmeta iz Austrije, a neke jeftinije komade pokućstva smo kupili ovdje. Mnogo je praznih

soba koje treba namjestiti što zahtjeva mnogo truda i novaca.

Planirate li nastaviti s restauracijom dvorca i perivoja?

Da, naravno – smatram to svojom dužnošću prema tim objektima kao dijelom hrvatske baštine, ali i kao reprezentativni centar naše obitelji za buduće generacije. I park je bio devastiran i uložili smo mnogo truda da ga obnovimo. Glavni problem su nam promjene razina podzemnih voda što je uzrokovano lošom branom kod mlina. Mi na to ne možemo previše utjecati pa razina vode u ribnjaku oscilira za metar u nekoliko tjedana. Najgori utjecaj ima na drveće u parku koje se ne može prilagoditi tim promjenama pa starije drveće brzo umire od stresa. Godinama uvjeravamo Muzej za umjetnost i obrt u Zagrebu i druge institucije da nam vrate predmete koji nisu izloženi u stalnom postavu. Planiramo otvoriti depandansu muzeja u dvorcu i izvorno urediti jednu ili dvije sobe – sve na naš trošak, a za pokazati zainteresiranima. Zasad nismo imali uspjeha u tome.

Što je s Trakošćanom, biserom Hrvatskog zagorja? Kakve planove imate s tim dvorcem?

Imamo odličnu suradnju s tamošnjom upravom muzeja koji daje odličan prikaz naše obiteljske prošlosti. Ukoliko ikad povratimo dvorac u vlasništvo, ostavili bi ga za muzej.

Imate li kontakte s ostalim plemićkim obiteljima iz Hrvatske (Inkey, Batthyany, Pongratz, Erdödy)?

Nije ih mnogo ostalo ovdje tijekom komunizma, ali neki su se poslije vratili. Dosta se čujem s većinom njih, a i vidamo se redovito u prigodama.

Koprivničko-križevačka županija je nedavno otkupila dvorac Inkey u Rasinji. Plan je da se obnovi za potrebe turizma. Što mislite da bi hrvatske vlasti trebale napraviti s nekoliko stotina dvoraca, kurija i palača koje su devastirane i napuštene?

Ukoliko je moguće – vratite ih bivšim vlasnicima. Iz iskustva znam da je srce jače od pameti i uložiti će mnogo više truda u posjed nego što bi neki drugi vlasnik učinio. Ili ih prodajte i obnovite, EU nudi mnoge mogućnosti preko fondova. Žalostno je da su mnogi ti, nekoć prekrasni domovi, morali postati ruševine. Dvorac Opeka kod Vinice koji je nekoć pripadao mojoj obitelji šokantan je primjer toga.

Kako se vidite ovdje? Koja je Vaša misija u Velikom Bukovcu, Podravini, Hrvatskoj u budućnosti?

Još smo u dugotrajnom i frustrirajućem procesu povratka bivšeg vlasništva što prilično opterećuje i naše resurse. Preko 25 godina čekamo povrat poljoprivrednog zemljišta u Velikom Bukovcu. U drugim smo općinama i županijama postigli više uspjeha, ali daleko je to još. Iz ureda u našem dvorcu koordiniramo svim aktivnostima u Hrvatskoj. Počeli smo zapošljavati sve više ljudi, za našu upravu dobro, a razmišljamo i o ulaganju u preradu drva i turizam. Moja zadaća i sudbina je biti Drašković koji će obitelj vratiti hrvatskim korijenima i ponovo nas povezati s ovim krajem što je bilo prekinuto tijekom zadnjih dviju generacija.

Jeste li naučili govoriti hrvatskim jezikom? Je li to doista teško?

Ne govorim dosta dobro da bih sve razumio i odgovorio na Vaša pitanja, ali moja djeca to umiju.

Gospodine Draškoviću, mnogo sreće u budućim aktivnostima. Hvala Vam na razgovoru i informacijama.